

Onderzoek leefstijl en bevorderen gezondheid

Binnenlands Bestuur

Mei 2024

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2024/concept

Datum

Mei 2024

Opdrachtgever

Binnenlands Bestuur

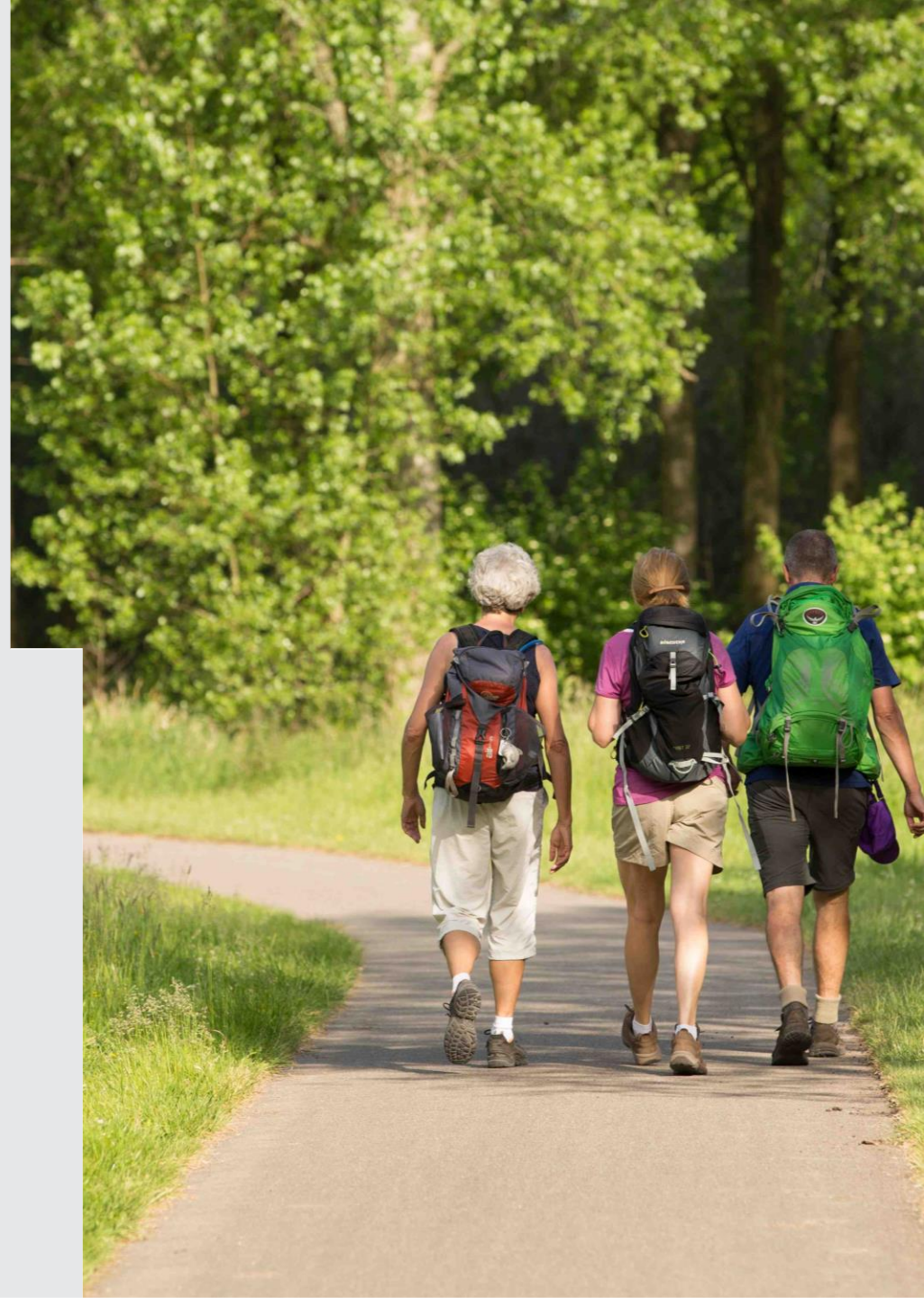
Auteurs

Rachel Beerepoot
Teije ten Den
Leon Heuzels

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

1 Inleiding

Inleiding

Aanleiding

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), waar alle gemeenten mee aan de slag moeten gaan, eist in 2024 een lokale visie op 'een gezonde, weerbare generatie in 2040, een gezonde leefomgeving en een sterke sociale basis'. Binnenlands Bestuur vraagt zich af hoe de Nederlandse burger aankijkt tegen de onderwerpen in het GALA staan, zoals een gezonde leefstijl en gezonde leefomgeving. Binnenlands Bestuur heeft Ipsos I&O gevraagd onderzoek uit te voeren naar hoe burgers kijken naar de (maatregelen rond) onderwerpen uit GALA.

Vragenlijst

In overleg met Binnenlands Bestuur is een vragenlijst opgesteld, waarin gevraagd wordt naar de gezonde leefomgeving, leefstijl van Nederlanders, acties en initiatieven van de gemeente of overheid, wie taken en verantwoordelijkheden heeft voor verschillende aspecten van een gezonde leefstijl en tot slot zijn stellingen over de gezondheidszorg voorgelegd.

Dataverzameling en respons

De vragenlijst is uitgezet in het I&O Panel. In totaal vulden 1.026 mensen de vragenlijst in. De totale respons is voldoende om betrouwbare uitspraken te doen met een nauwkeurigheidsmarge van 3,1 procent. Ook is de respons onder subgroepen van voldoende omvang om hier betrouwbare uitspraken te kunnen doen. De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en regio. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor inwoners van Nederland, wat betreft deze achtergrondkenmerken.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op de belangrijkste resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk 3 komen de resultaten aan bod, te beginnen met de gezondheidszorg. Vervolgens wordt ingegaan op de gezonde leefomgeving. Hoofdstuk 3.3 gaat over de gezonde leefstijl en wie hier verantwoording voor draagt. Vervolgens wordt ingegaan op de gezonde leefstijl van kinderen en jongen. Hoofdstuk 3.5 gaat over de bekendheid van de maatregelen en in hoeverre mensen open staan voor maatregelen per type onderwerp.

In elk hoofdstuk worden significante verschillen tussen groepen wat betreft achtergrondkenmerken omschreven in kaders. Indien de percentages niet optellen tot 100 procent, is dit het gevolg van afrondingsverschillen.

2

Belangrijkste resultaten

Dit hoofdstuk presenteert de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek.

Nederland over gezondheid en leefstijl

- **Druk op de gezondheidszorg kan verminderd worden door een gezonde leefstijl, maar men wenst niet te veel bemoeienis**

We zijn het er met zijn allen over eens dat de gezondheidszorg in Nederland onder druk staat. Ook geeft een groot deel van de mensen in Nederland aan dat de vergrijzing voor extra druk zorgt. De druk op de zorg verlichten wordt gezien als een taak van de overheid, maar ook meer dan de helft van de Nederlanders (58%) geeft aan dat mensen zelf meer kunnen doen om de druk te verlagen, bijvoorbeeld door een gezondere leefstijl. Driekwart (77%) van de Nederlanders denken dan ook dat een gezondere leefstijl de druk op de gezondheidszorg kan verminderen.

Dit balanceert echter op een dun koord. De rekening van een ongezonde leefstijl moet echter niet bij mensen zelf komen te liggen en per saldo vinden meer Nederlanders dat de overheid zich enigszins of (te) veel bemoeit met de leefstijl van henzelf, dan zij die geen overheidsbemoeienis ervaren. Hoogopgeleiden verschillen hier van mening met de middelbaar en lager opgeleiden. Hoogopgeleiden vinden vaker dat mensen zelf iets moeten doen en lijken meer open te staan voor maatregelen om mensen in de 'juiste richting' te bewegen. Lager en middelbaar opgeleiden vinden juist sneller en vaker dat de overheid zich (te) veel bemoeit met hun leefstijl.

- **Nederland kan gezonder leven dan nu het geval is en dat is vooral onze eigen verantwoordelijkheid**

Mensen vinden gezond eten en drinken belangrijk, maar vinden (of erkennen) ook dat dit in Nederland er op dit gebied niet goed voor staat. Mensen ervaren ook moeite om dit meer te doen, maar zijn er samen met sporten en bewegen wel het meest gemotiveerd voor. Sporten en bewegen wordt daarna als belangrijkste aspect van een gezonde leefstijl gezien. Daarvan vinden meer mensen dat dit goed gaat in Nederland dan dat dit slecht gaat. Toch ligt ook hier voor veel mensen de motivatie om dit beter te doen, maar vinden ze dit moeilijk. Voor alcohol drinken geldt dat mensen vinden dat het hier heel slecht mee staat in Nederland, maar heeft maar een klein deel de motivatie of de behoefte om dit aan te pakken. Als men dit zou willen aanpakken, vindt men het ook niet moeilijk om dit aan te pakken.

Mensen vinden voor alle aspecten van een gezonde leefstijl dat zij hier zelf verantwoordelijk voor zijn. Grofweg een kwart tot een derde vindt dat ook de overheid hier een taak in heeft. Voor voldoende bewegen is dit aandeel het kleinst (21%) en voor het voorkomen van drugsgebruik het grootst (40%). De rol van de lokale overheid hierin is kleiner, tussen de 10 procent en 15 procent. Mensen die vinden dat de overheid of gemeente een taak heeft op deze onderwerpen zijn vaker hoogopgeleid, stemmen vaker op GroenLinks-PvdA en zijn vaker tussen de 24 en 44 jaar. Men ziet rondom gezond eten en drinken ook een taak voor fabrikanten, 75 procent vindt dat fabrikanten gezonder eten en drinken moeten produceren.

Als we kijken naar de leefstijl van kinderen en jongeren is Nederland het er over eens dat dit vooral een taak van de ouders/verzorgers is, gevolgd door de school. Scholen moeten vooral taken hebben op het gebied van (voorlichting over) alcohol en drugs.

Bevorderen van een gezonde leefstijl

- **Bekendheid gemeentelijke initiatieven is laag**

Naast een oordeel over de eigen leefstijl en wie hier voor verantwoordelijk is, is ook gevraagd naar maatregelen en initiatieven die door onder andere gemeenten worden genomen. De bekendheid van activiteiten van gemeenten op het gebied van het bevorderen van een gezonde leefstijl is echter beperkt. Het meest bekend zijn acties op het gebied van sporten en bewegen. Dit is bekender onder de groep ouderen (65 jaar en ouder).

- **Nederlanders meestal geen voorstander van dwingende maatregelen, behalve als het om roken en drugs gaat**

Voor **gezond eten en drinken** geldt dat mensen over het algemeen meer steun hebben voor maatregelen die niet dwingend zijn en positief stimuleren. Zoals lagere belasting op gezonde producten en meer reclame voor gezonde producten. Verboden op ongezond eten in bepaalde gelegenheden zoals sportkantines of op reclame voor ongezond eten krijgen minder steun.

Voor maatregelen om meer te **sporten en bewegen** is relatief veel steun. Acht op de tien vinden het (heel) belangrijk dat sport- en beweegactiviteiten flexibel zijn in tijden en de gemeente sport- en beweegactiviteiten toegankelijker maakt.

Ook voor **verminderen van alcoholgebruik** geldt dat mensen over het algemeen meer steun hebben voor maatregelen die niet dwingend zijn en positief stimuleren. Een verbod op alcohol kan op weinig draagvlak rekenen, behalve als het gaat om een verbod op alcohol bij activiteiten voor jongeren. Hoger opgeleiden en Groenlinks-PvdA stemmers zijn vaker voor dwingende maatregelen als een verbod. Ook zijn er naar verhouding weinig voorstanders van het verhogen van de prijzen voor alcohol (34%).

Voor het **tegengaan van drugsgebruik** is over het algemeen meer draagvlak voor dwingende maatregelen. De helft van de Nederlanders vindt het (heel) belangrijk dat het gebruiken van drugs strafbaar wordt. Ook lijken Nederlanders duidelijkheid te willen in de regelgeving rond softdrugs: per saldo zijn meer Nederlanders vóór legaliseren van het telen van wiet, dan zij die daar tegen zijn. Vooral in (sterk) stedelijke gebieden.

Ook voor het **tegengaan van roken** is er ook over het algemeen draagvlak voor meer dwingende maatregelen. Mensen die deze maatregelen belangrijker vinden zijn vaker GroenLinks-PvdA-stemmers en vaker hoogopgeleid. Twee derde (67%) van de mensen vinden het (heel) belangrijk dat tabaksreclame verboden is. Daarnaast vinden zes op de tien Nederlanders het (heel) belangrijk dat de overheid / de gemeente mensen beschermt tegen tabaksrook (63%) en er een rookvrije generatie is in 2040 (62%),

Voor de **maatregelen rondom seksuele gezondheid** geldt dat er veel steun is. In het algemeen vinden vrouwen de maatregelen rondom seksuele gezondheid belangrijker dan mannen. Een deel van de maatregelen heeft ook betrekking op anticonceptie. Zes op de tien Nederlanders (63%) vinden het (heel) belangrijk dat anticonceptie gratis is

3 Resultaten

3.1 Gezondheidszorg

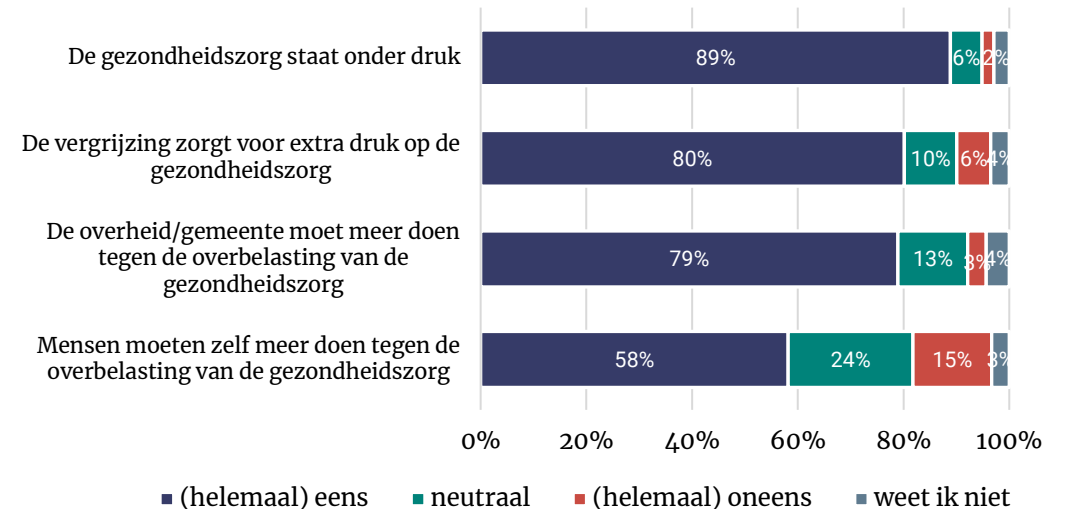
Druk op de gezondheidszorg

- Een grote meerderheid (89%) vindt dat de gezondheidszorg onder druk staat. Acht op de tien Nederlanders vinden dat de vergrijzing voor extra druk op de gezondheidszorg zorgt.
- De problemen oplossen is vooral een taak voor de overheid. Acht op de tien Nederlanders (79%) vinden dat de overheid/gemeente meer moet doen tegen de overbelasting van de gezondheidszorg. Zes op de tien Nederlanders (58%) vinden dat mensen zelf meer moeten doen tegen de overbelasting van de gezondheidszorg.

Verschillen tussen groepen:

- Mensen die vinden dat de vergrijzing zorgt voor extra druk op de gezondheidszorg zijn vaker middelbaar of hoogopgeleid en vaker tussen de 24 en 44 jaar.
- Mensen die vaker vinden dat mensen zelf meer moeten doen tegen de overbelasting van de gezondheidszorg zijn vaker hoogopgeleid.

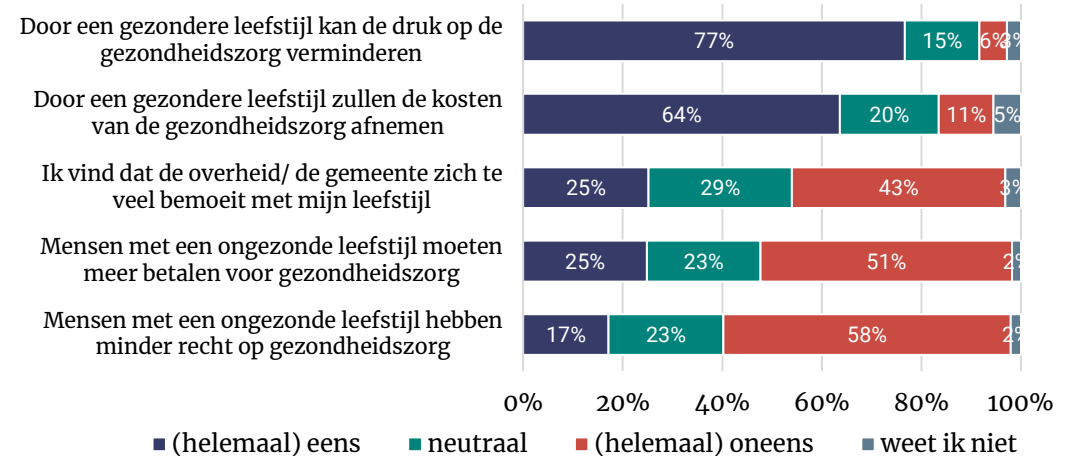
Figuur 3.1 – In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen

De gezondheidszorg en de eigen leefstijl

- Per saldo vinden meer Nederlanders dat de overheid zich enigszins tot te veel met de eigen leefstijl bemoeit, dan zij die dit niet vinden. Een kwart van de Nederlanders (25%) vindt dat de overheid/ de gemeente zich hiermee te veel bemoeit. Drie op de tien Nederlanders (29%) vinden het niet te veel, maar ook niet weinig. Vier op de tien vindt van niet (43%).
- De voordelen van een gezonde leefstijl zien veel Nederlanders wel. Driekwart (77%) van de Nederlanders denken tegelijk dat een gezondere leefstijl de druk op de gezondheidszorg kan verminderen. Twee derde (64%) stelt dat door een gezondere leefstijl de kosten van de gezondheidszorg zullen afnemen.
- De rekening van een ongezonde leefstijl moet echter niet bij mensen zelf komen te liggen. Een kwart van de Nederlanders (25%) vindt dat mensen met een ongezonde leefstijl meer moeten betalen voor gezondheidszorg. De helft van de Nederlanders (51%) is het hier niet mee eens. En 17 procent vindt dat mensen met een ongezonde leefstijl minder recht hebben op gezondheidszorg. Zes op de tien Nederlanders (58%) vinden van niet.

Figuur 3.2 – In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen

Verschillen tussen groepen:

- **Mensen die vinden dat een gezondere leefstijl de druk op de gezondheidszorg en de kosten van de gezondheidszorg kan verminderen stemmen vaker GroenLinks-PvdA, VVD of D66 en zijn vaker hoogopgeleid. Mensen die PVV stemmen vinden vaker van niet.**
- **Hoogopgeleide mensen vinden vaker dat mensen met een ongezonde leefstijl meer moeten betalen voor gezondheidszorg.**
- **PVV-stemmers vinden vaker dat de overheid zich teveel bemoeit met hun leefstijl dan stemmers van GroenLinks-PvdA, VVD of NSC. Laag- en middelbaar opgeleiden vinden dit vaker dan hoogopgeleiden.**

3.2

Gezonde leefomgeving

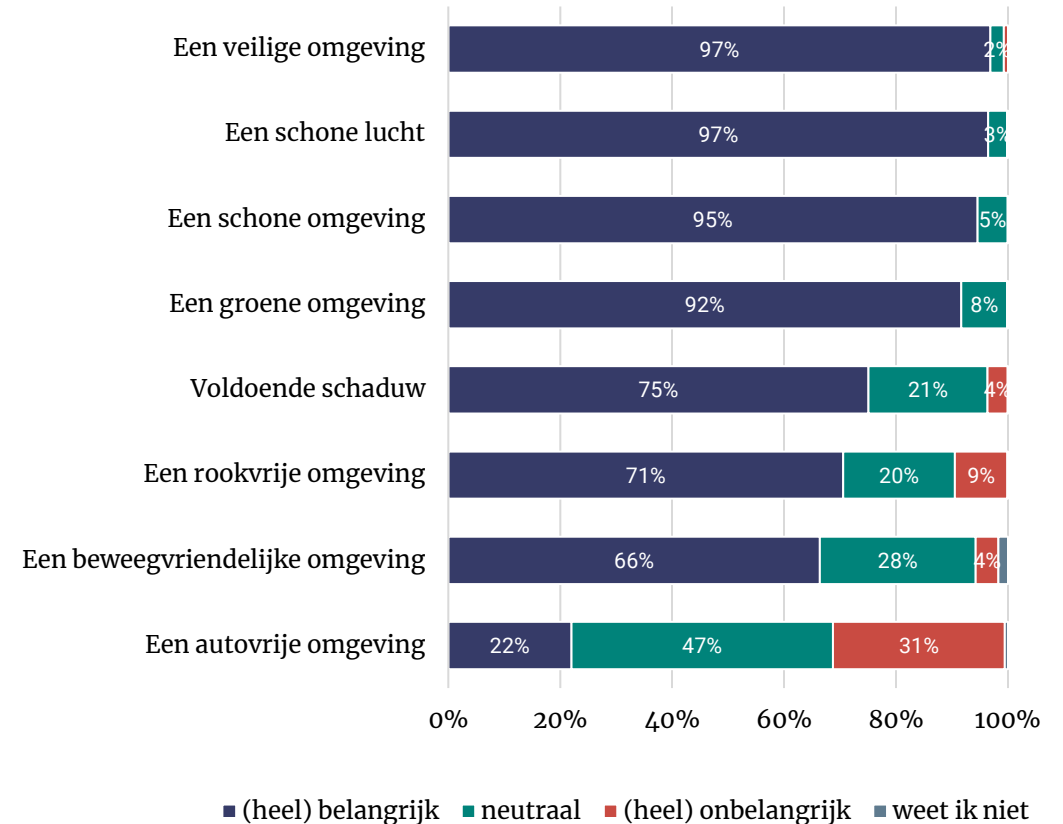
Gezonde leefomgeving

- Nederlanders lijken eensgezind als het gaat om veiligheid en een schone omgeving. Negen op de tien Nederlanders vinden het (heel) belangrijk dat de omgeving veilig, schoon en groen is en een schone lucht heeft. Dit zijn de 'standaard voorwaarden'. Een schaduwrijke omgeving is minder belangrijk: 75 procent noemt dit.
- Daarna volgen aspecten die samenhangen met leefstijl en gedrag. De meerderheid vindt deze ook belangrijk, maar de eensgezindheid is minder. Zeven op de tien Nederlanders vinden een rookvrije omgeving (heel) belangrijk, terwijl één op de tien dit onbelangrijk vindt. Een op de vijf antwoordt neutraal. Twee derde vindt een beweegvriendelijke omgeving belangrijk, 4 procent niet.
- Het minst belangrijk is een autovrije omgeving. Een op de vijf Nederlanders vinden een autovrije omgeving (heel) belangrijk, drie op de tien vinden dit (heel) onbelangrijk.

Verschillen tussen groepen

- Hoogopgeleiden vinden een rookvrije omgeving belangrijker dan laag- en middelbaar opgeleiden

Figuur 3.3 – Hoe belangrijk vindt u de volgende aspecten?

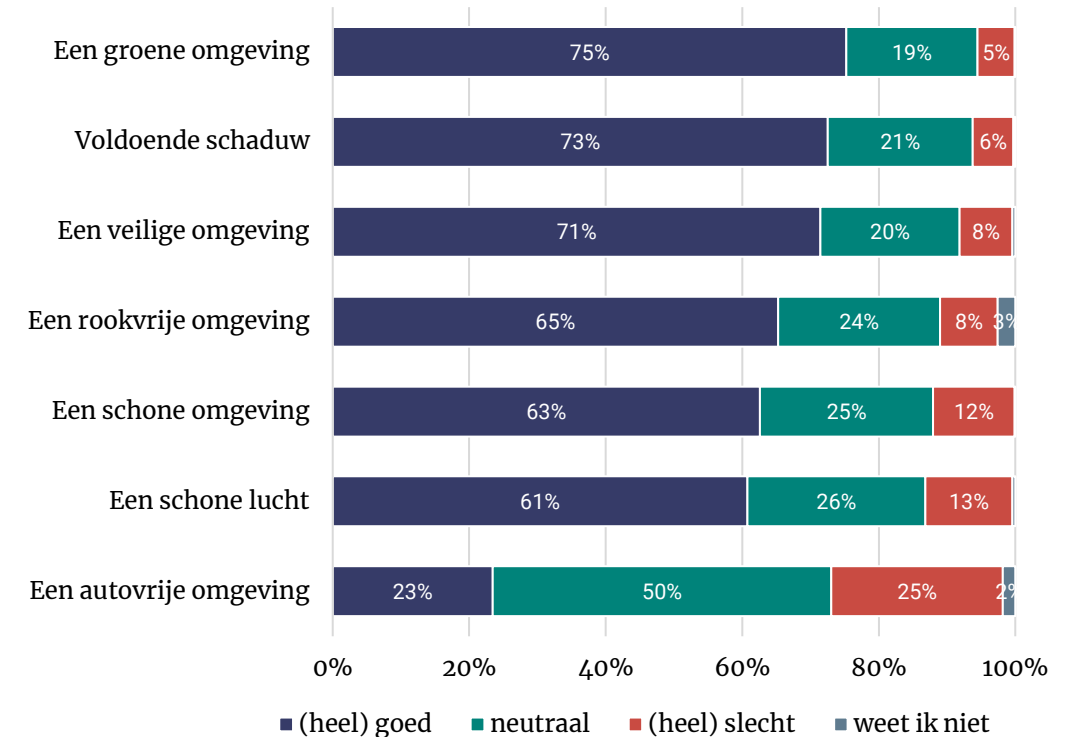
Beoordeling eigen omgeving

- Gemiddeld genomen scoort men de eigen omgeving iets lager dan het belang dat men aan de aspecten toekent.
- Bij driekwart van de Nederlanders is de omgeving voldoende groen, is er voldoende schaduw en bij 71 procent is de eigen omgeving veilig genoeg. Bij bijna een op de tien (8%) is dit laatste niet het geval.
- Twee derde van de Nederlanders beoordeelt de rookvrije omgeving als (heel) goed. Volgens zes op de tien is er sprake van schone lucht en een schone omgeving.
- Bij een kwart is er sprake van een autovrije omgeving, bij een kwart is dit niet het geval. De helft van de Nederlanders staat hier neutraal in. Dit aspect wordt als minder relevant beschouwd, waarschijnlijk omdat zeer veel locaties toegankelijk zijn voor auto's en men over een eigen auto beschikt.

Verschillen tussen groepen

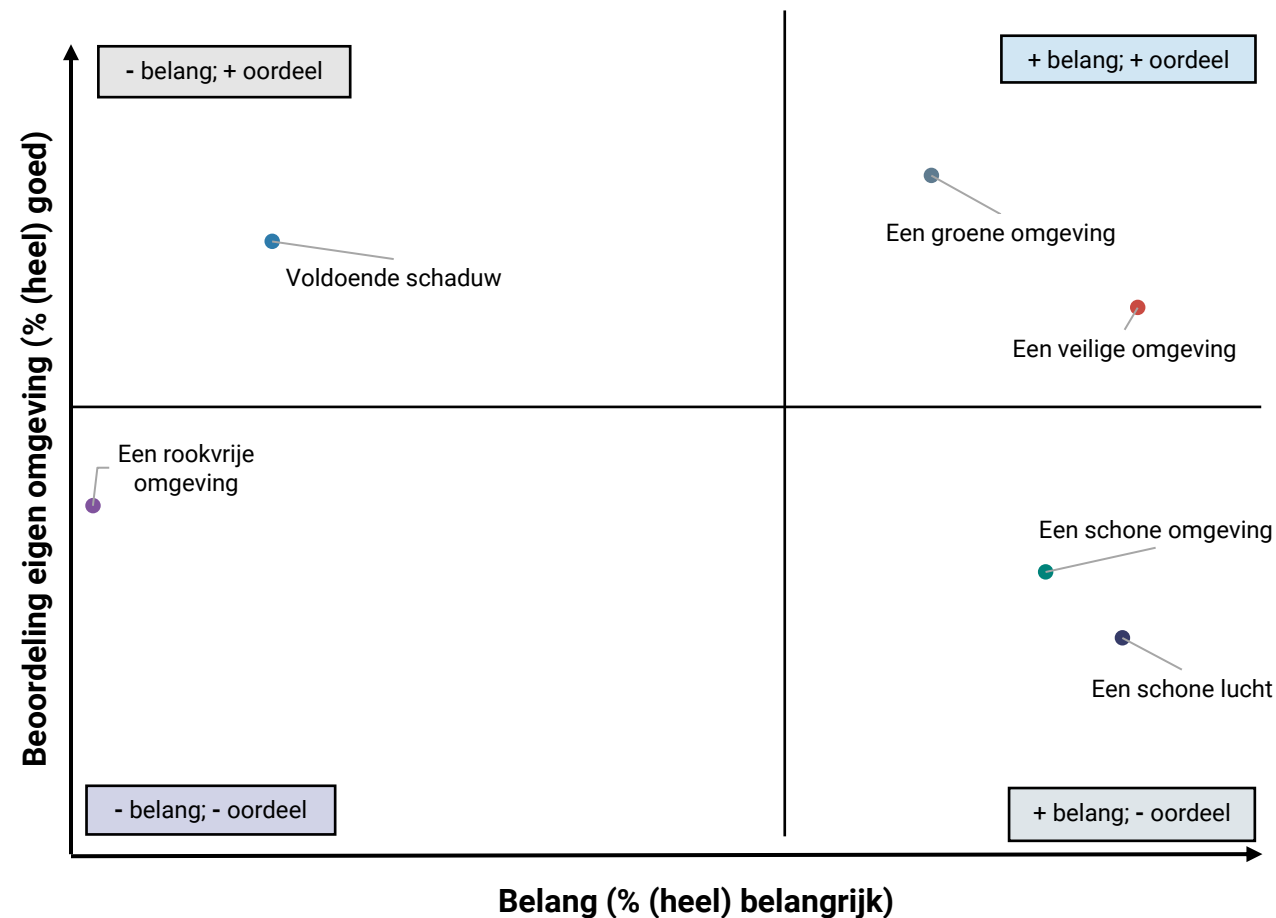
- Mensen die in meer stedelijk gebied wonen beoordelen de omgeving minder goed.
- Nederlanders uit het oosten van het land beoordelen de eigen omgeving beter.

Figuur 3.4 – Hoe beoordeelt u de volgende aspecten in uw omgeving?

Prioriteitenmatrix gezonde leefomgeving

- De mate waarin Nederlanders aspecten van hun leefomgeving belangrijk vinden is afgezet tegen het oordeel over de eigen leefomgeving.
- Schone omgeving en lucht zijn aandachtsgebieden: zij worden belangrijk geacht maar relatief minder goed beoordeeld. Een veilige en groene omgeving vindt men ook belangrijk, maar deze worden ook relatief goed beoordeeld.
- Van de gevraagde aspecten worden een schaduwrijke en rookvrije omgeving (naar verhouding) minder belangrijk gevonden door Nederlanders, hoewel 71% een rookvrije omgeving alsnog (heel) belangrijk vindt.
- Een autovrije omgeving vindt men niet belangrijk (en beoordeelt men ook niet). Deze is niet opgenomen in de figuur.
- Hoogopgeleiden vinden een rookvrije omgeving belangrijker dan laag en middelbaar opgeleiden. Mensen in meer stedelijke gebieden beoordelen hun omgeving minder goed.

3.3

Gezonde leefstijl

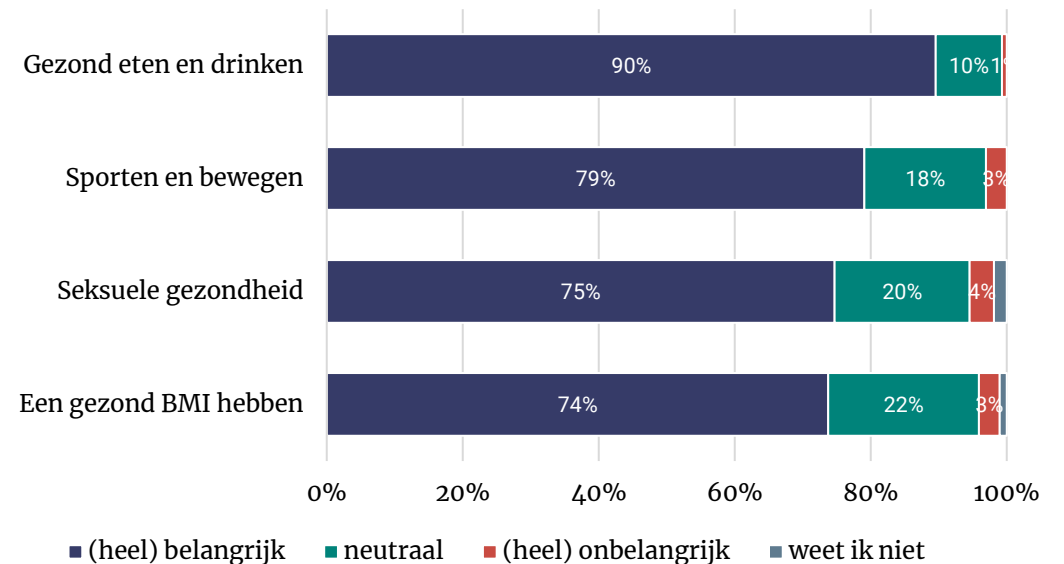
Gezonde leefstijl

- Het belang van een gezonde leefstijl wordt door bijna alle Nederlanders onderkend. Tussen de 1 en 4 procent vindt de bevroagde aspecten onbelangrijk.
- Negen op de tien Nederlanders (90%) vinden gezond eten en drinken (heel) belangrijk. Acht op de tien mensen (79%) vinden sporten en bewegen belangrijk.
- Driekwart vindt seksuele gezondheid (75%) en een gezond BMI hebben (heel) belangrijk (74%).

Verschillen tussen groepen

- Jongeren (18 tot 24 jaar) vinden gezond eten en drinken vaker minder belangrijk.
- Mensen die seksuele gezondheid belangrijker vinden zijn vaker middelbaar of hoogopgeleid.
- Mensen die sporten en bewegen en gezond eten en drinken vaker belangrijker vinden zijn vaker hoogopgeleid.

Figuur 3.5 – Hoe belangrijk vindt u de volgende aspecten?

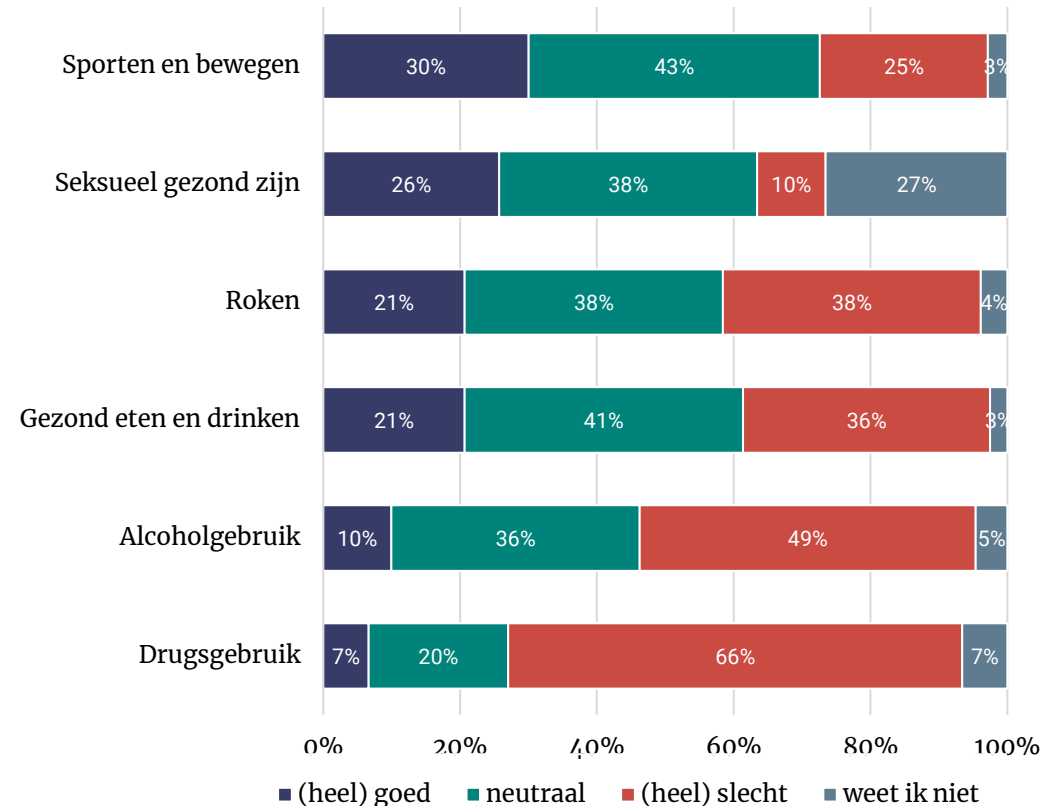
Beoordeling gezondheid en leefstijl Nederlanders

- Hoewel het belang groot is, vindt men dat Nederlanders het wel beter kunnen doen dan op het moment het geval is.
- Drie op de tien Nederlanders vinden dat het (heel) goed gaat op het gebied van sporten en bewegen in Nederland, een kwart vindt dat dit (heel) slecht gaat. Een groot deel (43%) staat hier neutraal in. Een kwart vindt dat het goed gaat met de seksuele gezondheid (26%), een op de tien (10%) vindt dat het hier slecht mee gaat.
- De andere onderwerpen worden ook per saldo vaker slecht dan goed beoordeelt: vier op de tien vinden dat het slecht gaat met roken (38%), ruim een derde met gezond eten en drinken (36%), de helft vindt dat het slecht gaat met het alcoholgebruik (49%) en twee derde (66%) vindt dat het slecht gaat met het drugsgebruik.

Verschillen tussen groepen:

- Jongeren (18-24) vinden vaker dan andere leeftijdsgroepen dat het (heel) goed gaat met sporten en bewegen, gezond eten drinken en seksuele gezondheid. Ouderen (65+) vinden vaker dat het (heel) slecht gaat met het drugsgebruik in Nederland dan de andere leeftijdsgroepen.

Figuur 3.6 – In hoeverre vindt u dat het in Nederland goed of slecht gaat met ...

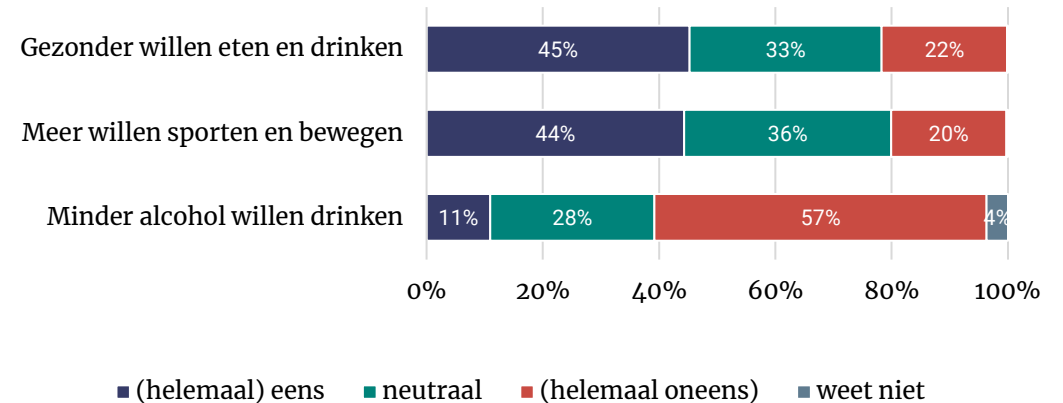
Goede voornemens

- Bijna de helft van de Nederlanders (45%) zou dan ook gezonder willen eten en drinken. Een derde (33%) staat hier neutraal in en een op de vijf (22%) wil dit niet.
- Eveneens wil bijna de helft van de Nederlanders (44%) meer sporten en bewegen. Ruim een derde (36%) staat hier neutraal in en een op de vijf (20%) wil dit niet.
- Een op de tien (11%) wil minder alcohol drinken. Bijna zes op de tien mensen (57%) willen dit niet. Bijna drie op de tien (28%) staan hier neutraal in.

Verschillen tussen groepen:

- **Nederlanders die gezonder zouden willen eten zijn vaker onder de 45 jaar. Ook zijn zij vaker middelbaar en hoogopgeleid.**
- **Mensen die meer willen sporten zijn vaker onder de 65 jaar en middelbaar en hoogopgeleid.**
- **Mannen zouden vaker minder alcohol willen drinken dan vrouwen.**

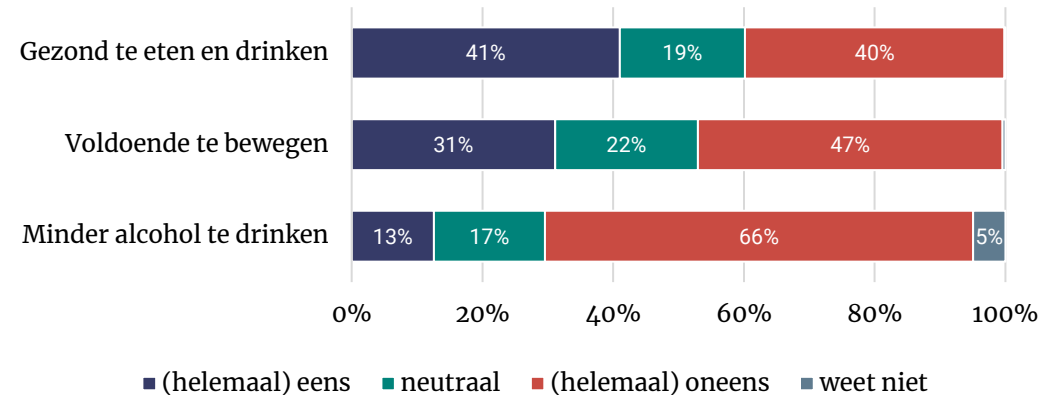
Figuur 3.7 – Ik zou ...

Volgen van een gezonde leefstijl

- Een aanzienlijk deel van Nederland zegt het ook moeilijk te vinden om een gezonde(re) leefstijl na te leven, met name als het gaat om eten en drinken en in mindere mate bewegen. Over de eigen alcoholconsumptie maakt men zich minder zorgen.
- Vier op de tien Nederlanders (41%) vinden het moeilijk om gezond te eten en te drinken. Tegelijkertijd vindt een even groot deel (40%) dit niet moeilijk.
- Drie op de tien Nederlanders (31%) vinden het moeilijk om voldoende te bewegen, de helft van de mensen (49%) vindt dit niet moeilijk.
- Een op de acht (13%) vindt het moeilijk om minder alcohol te drinken. Twee derde (66%) vindt dit niet moeilijk.

Figuur 3.8 – Het is moeilijk om ...

Verschillen tussen groepen:

- **Nederlanders tussen de 25 en 64 jaar vinden het moeilijker om gezonder te eten en drinken dan Nederlanders boven 64 jaar.**
- **Jongeren (18-24 jaar) vinden het vaker moeilijker om voldoende te bewegen.**
- **Vrouwen vinden het vaker moeilijker om voldoende te bewegen dan mannen.**
- **Mannen vinden het vaker moeilijker om minder alcohol te drinken dan vrouwen.**

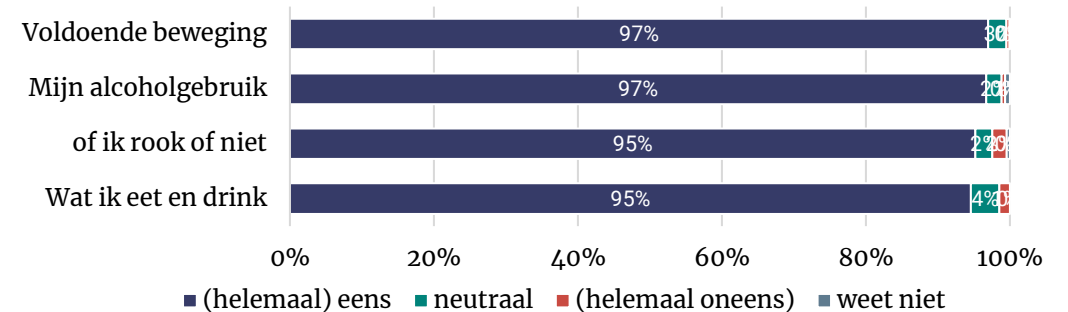
Verantwoordelijkheden gezonde leefstijl

- Gevraagd naar wie er verantwoordelijk is voor voldoende beweging, alcoholgebruik, rook-, eet- en drinkgedrag en drugsgebruik wijzen Nederlanders vooral naar zichzelf.
- Tussen de 95 en 97 procent zegt dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen keuzes en leefstijl. Ook zegt 89 procent dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor gebruik van drugs.
- Gevraagd naar de taak van de overheid zijn Nederlanders verdeeld. Per saldo vinden meer Nederlanders dat op aspecten van een gezonde leefstijl geen taak ligt voor de overheid, dan het deel dat vindt dat de overheid hier wel een taak heeft.
- Vier op de tien vinden dat de overheid de taak heeft dat mensen geen drugs gebruiken, maar drie op de tien vinden dit geen taak.
- Circa een derde vindt dat de overheid de taak heeft dat mensen gezonder eten en drinken (35%), seksuele voorlichting krijgen (31%) en niet roken (31%). Daarentegen vinden circa vier op de tien dit geen taak van de overheid.

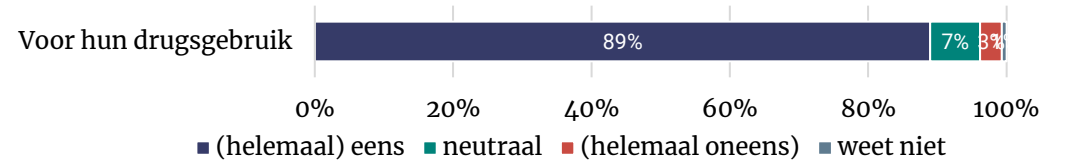
Verschillen tussen groepen:

- Mensen die vinden dat de overheid een taak heeft op deze onderwerpen zijn vaker hoogopgeleid, stemmen vaker op GroenLinks-PvdA en zijn vaker tussen de 24 en 44 jaar.

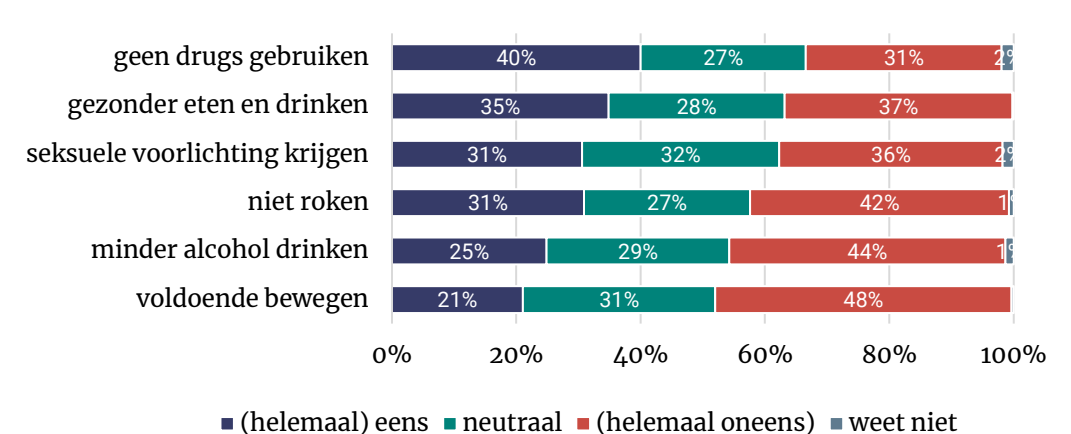
Figuur 3.9 – In ben zelf verantwoordelijk voor ...

Figuur 3.10 – Mensen zijn zelf verantwoordelijk voor ...

Figuur 3.11 – Het is een taak van de overheid dat mensen ...

Taken van de gemeente en de zorg

- Gevraagd naar de taken van de gemeente op deze onderwerpen valt op dat dit nog minder de taken van de gemeente zijn dan van de overheid.
- Een kwart (23%) vindt dat de gemeente een taak heeft bij het drugsgebruik van mensen. Dit is het vaakst genoemd. Tegelijk vindt meer dan de helft van de Nederlanders dat een gemeente geen taak heeft bij (het bevorderen van) een gezonde leefstijl.

Verschillen tussen groepen:

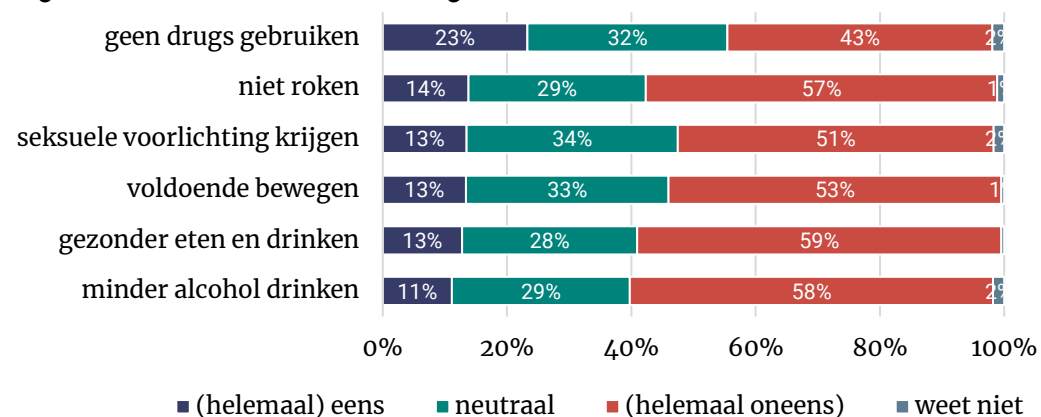
- Mensen die vinden dat de gemeente een taak heeft op deze onderwerpen zijn vaker hoogopgeleid, stemmen vaker op GroenLinks-PvdA en zijn vaker tussen de 25 en 44 jaar.

- Gevraagd naar de taken van de zorg op deze onderwerpen vindt circa een kwart dat de zorg hier een taak heeft. Dit is iets meer taak dan de gemeente, en minder dan de overheid. Per saldo heeft de zorg minder taken dan wel.

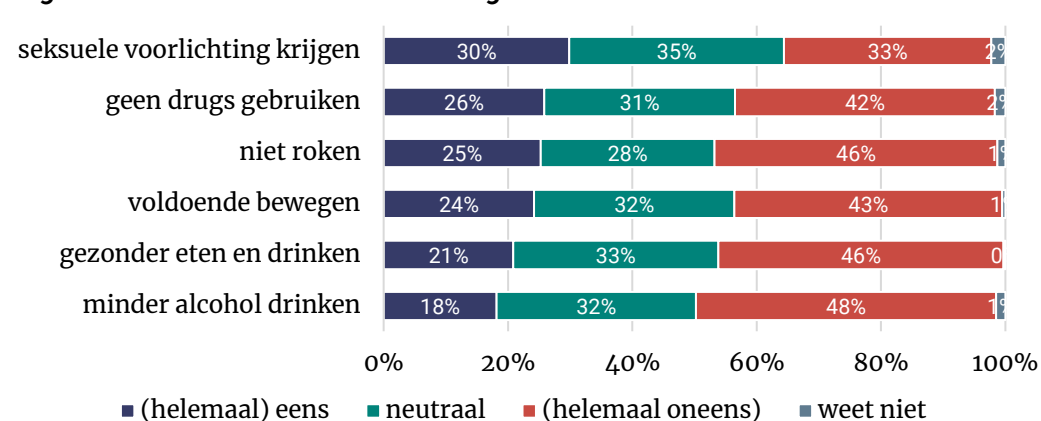
Verschillen tussen groepen:

- Mensen die vinden dat de zorg meer taken heeft op deze onderwerpen zijn vaker hoogopgeleid en tussen de 25 en 44 jaar.

Figuur 3.12 – Het is een taak van de gemeente dat mensen ...

Figuur 3.13 – Het is een taak van de zorg dat mensen ...

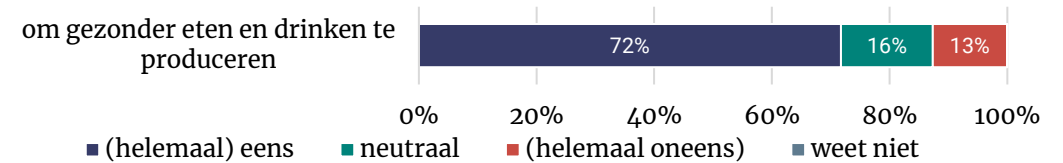
Taken van andere partijen

- Gevraagd naar onderwerp specifieke stakeholders valt op dat zeven op de tien Nederlanders (72%) vinden dat het een taak van fabrikanten is om gezonder eten en drinken te produceren. Een op de acht (13%) vindt dit geen taak voor fabrikanten.
- Een kwart van de mensen (24%) vindt dat het een taak van werkgevers is dat mensen voldoende bewegen. Een groter deel (44%) vindt dit geen taak voor werkgevers.

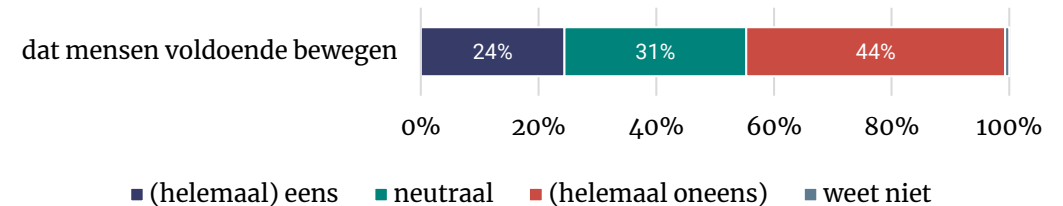
Verschillen tussen groepen:

- Mensen die vinden dat het een taak is van fabrikanten om gezonder eten en drinken te produceren stemmen vaker GroenLinks-PvdA en komen vaker uit het oosten.
- Mensen die vinden dat het een taak is van werkgevers om voldoende te bewegen zijn vaker hoogopgeleid en tussen de 25 en 44 jaar.

Figuur 3.14 – Het is een taak van fabrikanten ...

Figuur 3.15 – Het is een taak van werkgevers ...

3.4

Kindereen en jongeren

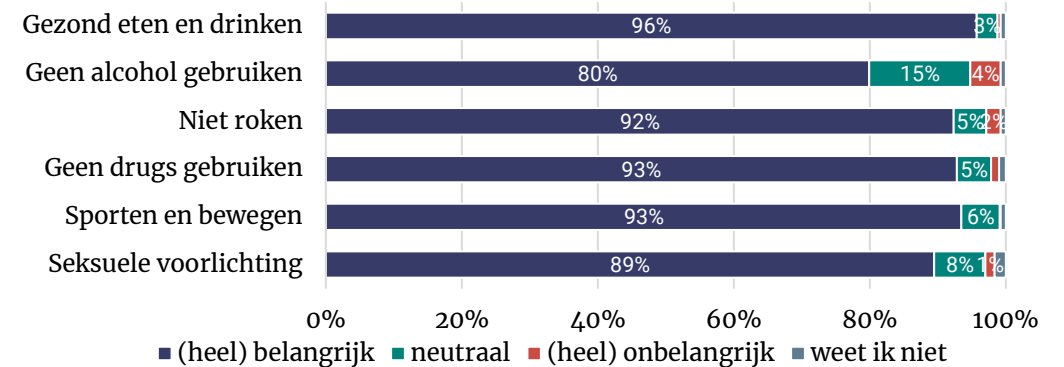
Verantwoordelijkheden van ouders

- Net als dat Nederlanders verantwoordelijk zijn voor de eigen leefstijl en gezondheid, geldt ook dat ouders zelf verantwoordelijk zijn voor de gezondheid van hun kind(eren).
- De zeer ruime meerderheid van de Nederlanders vindt dat ouders ervoor verantwoordelijk zijn dat kinderen gezond eten en drinken, verantwoord leren omgaan met alcohol, voldoende bewegen, seksuele voorlichting krijgen, niet drinken tot hun 18^e, geen drugs gebruiken niet gaan roken.

Verschillen tussen groepen:

- Hoogopgeleiden vinden vaker dat ouders verantwoordelijk zijn voor de leefstijl van hun kinderen.
- Nederlanders boven de 24 jaar vinden vaker dat ouders verantwoordelijk zijn voor kinderen en jongeren dan jongeren (18 tot 24 jaar) zelf.
- Mensen boven de 44 jaar vinden vaker dat ouders verantwoordelijk zijn dat kinderen seksuele voorlichting krijgen dan mensen onder de 44 jaar.

Figuur 3.16 – Hoe belangrijk vindt u de volgende aspecten voor kinderen van 0 t/m 18 jaar?

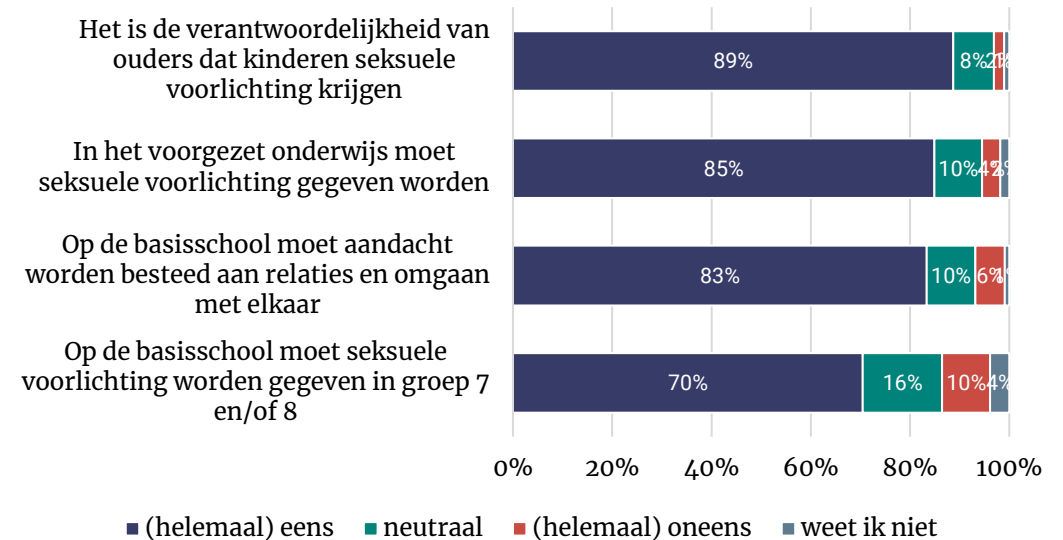
Figuur 3.17 – Het is de verantwoordelijk van ouders dat ...

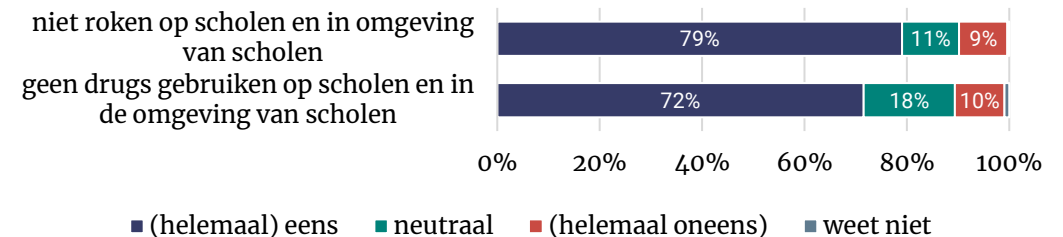
Verantwoordelijkheden van ouders en scholen

- De zeer ruime meerderheid (89%) vindt dat ouders verantwoordelijk zijn voor de seksuele voorlichting van kinderen. Tegelijkertijd vinden mensen dat kinderen ook op school seksuele voorlichting moeten krijgen.
- De meeste mensen vinden dat dit op het voorgezet onderwijs moet gebeuren (85%). Iets minder mensen (70%) vinden dat dit ook op de basisschool in groep 7 en/of 8 gegeven kan worden. Een op de tien (10%) wil niet dat op de basisschool seksuele voorlichting wordt gegeven en een op zes (16%) staat hier neutraal in.
- De meerderheid vindt dat scholen verantwoordelijk zijn voor het roken en drugsgebruik van scholieren op scholen en omgeving. Een op de tien vindt van niet.

Figuur 3.18 – In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen?

Figuur 3.19 – Het is de verantwoordelijkheid van scholen dat scholieren ...

3.4

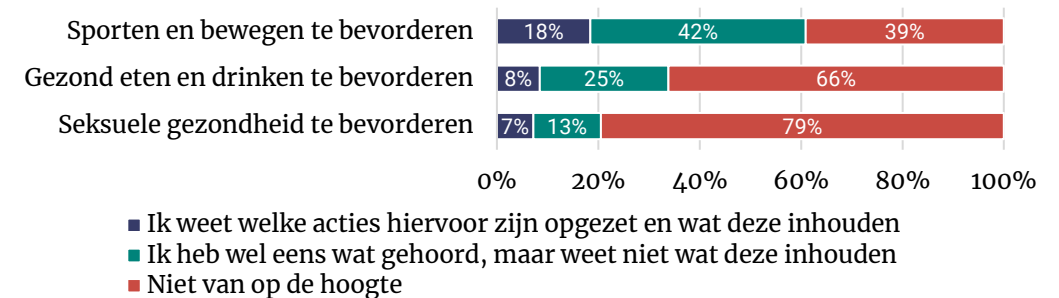
Bekendheid en bereidheid maatregelen

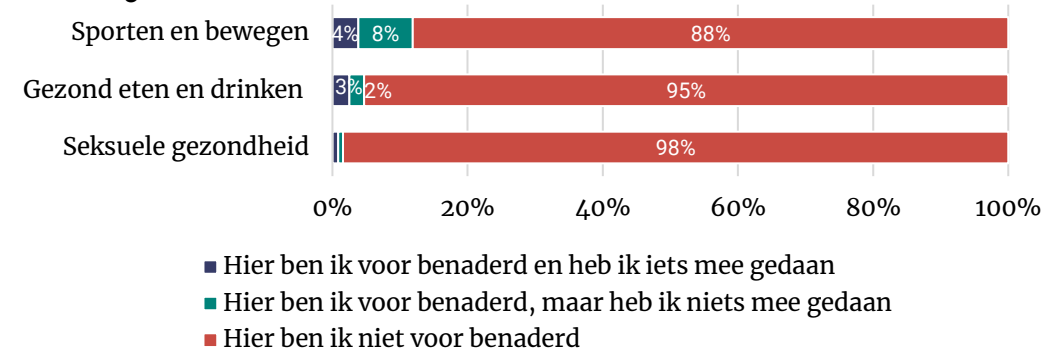
Acties en initiatieven vanuit gemeente of overheid

- Acties vanuit de gemeenten ter bevordering van sporten en bewegen zijn bij de meerderheid (60%) bekend, waarvan de meesten er alleen van gehoord hebben. Circa een op de vijf Nederlander (18%) weet ook wat deze acties inhouden.
- Acties ter bevordering van gezond eten en drinken (66%) en de seksuele gezondheid (79%) zijn bij de meerderheid niet bekend. Ongeveer een op de tien weet wat deze acties inhouden.
- Een klein deel (12%) van de Nederlanders is benaderd door de gemeente ter bevordering van sporten en bewegen. Vier procent heeft hier ook iets meegedaan. Hiervan is 62% benaderd door de gemeente, de overige door de buurtsportcoach (14%), school van de kinderen (9%), GGD (8%) of andere organisaties (13%).
- Een kleine groep (5%) is benaderd door de gemeente ter bevordering van gezond eten en drinken. Drie procent heeft hier iets meegedaan. Zij zijn benaderd door de gemeente (38%), school van de kinderen (29%), GGD (22%), buurtsportcoach (14%) of een andere organisatie (12%)
- Een enkeling is benaderd door de gemeente ter bevordering van de seksuele gezondheid (2%). Hier heeft een procent iets meegedaan.

Figuur 3.20 – In hoeverre bent u op de hoogte van acties vanuit de gemeente om ...

Figuur 3.21 – In hoeverre bent u wel eens benaderd door de gemeente of overheid ter bevordering van ...

Verschillen tussen groepen:

- Mensen onder de 65 jaar zijn vaker niet op de hoogte van acties van de gemeente ter bevordering van sporten en bewegen.

Maatregelen gezond eten en drinken

- **Veel steun voor positieve stimulatie**

Negen op de tien vinden het (heel) belangrijk dat gezond eten en drinken goedkoper wordt door subsidies of het verlagen van belasting zoals btw. Ook vinden acht op de tien het (heel) belangrijk dat aanbiedingen meer gericht worden op gezond eten en drinken. Driekwart vindt het (heel) belangrijk er reclame gemaakt wordt voor wat gezond eten en drinken is.

- **Per saldo meer steun voor licht dwingende maatregelen.**

Ongeveer de helft van de Nederlanders (48%) vindt het (heel) belangrijk dat ongezond eten en drinken duurder wordt en er een verbod komt op ongezond eten en drinken op scholen. Ongeveer een kwart is het hier niet mee eens. Vier op de tien Nederlanders vindt het (heel) belangrijk dat ongezond eten en drinken in zorginstellingen verboden wordt.

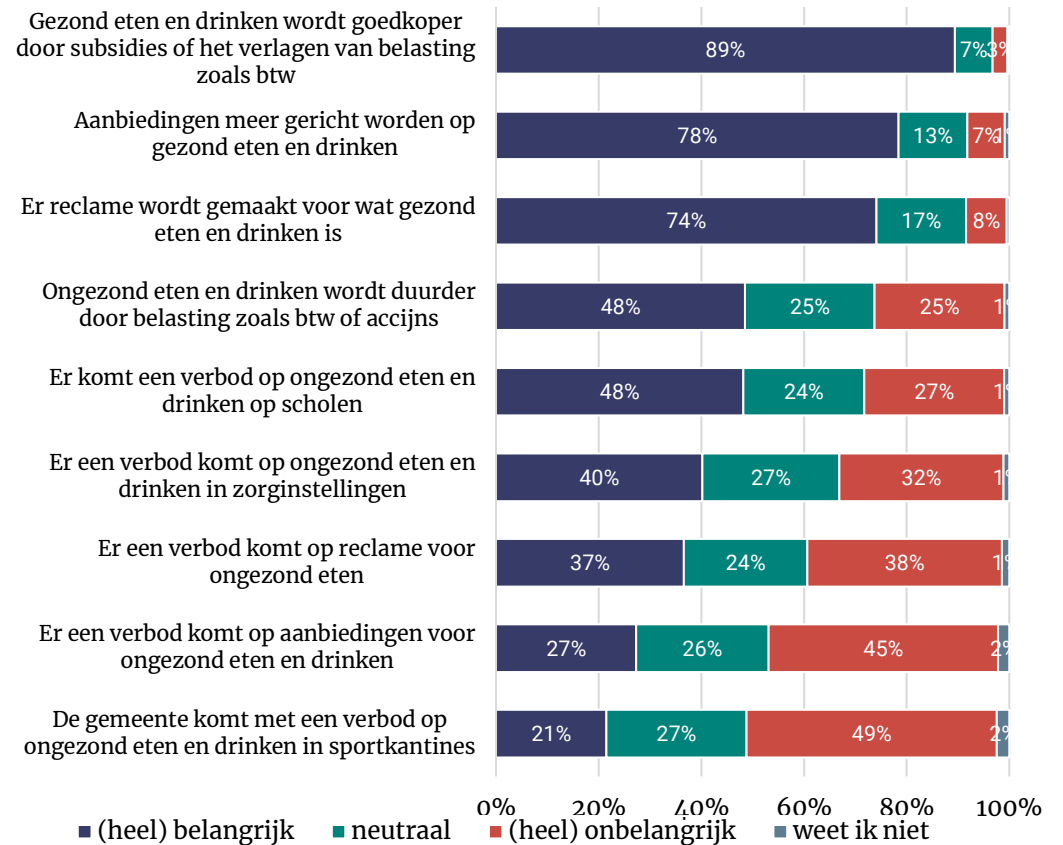
- **Minste steun voor dwingende maatregelen**

Nederlanders staan het minst achter dwingende maatregelen. Bijna vier op de tien vinden het (heel) belangrijk dat er een verbod komt op reclame voor ongezond eten. Een even grote groep vindt dit niet.

Een kwart (27%) vindt het belangrijk dat er een verbod komt op aanbiedingen voor ongezond eten en drinken, bijna de helft vindt van niet (45%).

Een vijfde (21%) vindt het belangrijk dat er een verbod op ongezond eten en drinken komt in sportkantines, de helft (49%) wil dit niet.

Figuur 3.22 – Hoe belangrijk of onbelangrijk vindt u het dat ...

Verschillen tussen groepen:

- **Mensen die op GroenLinks-PvdA stemmen staan vaker achter dwingende maatregelen. Mensen die op PVV stemmen wijzen deze vaker af. Ouderen (65+) staan vaker achter dwingende maatregelen**

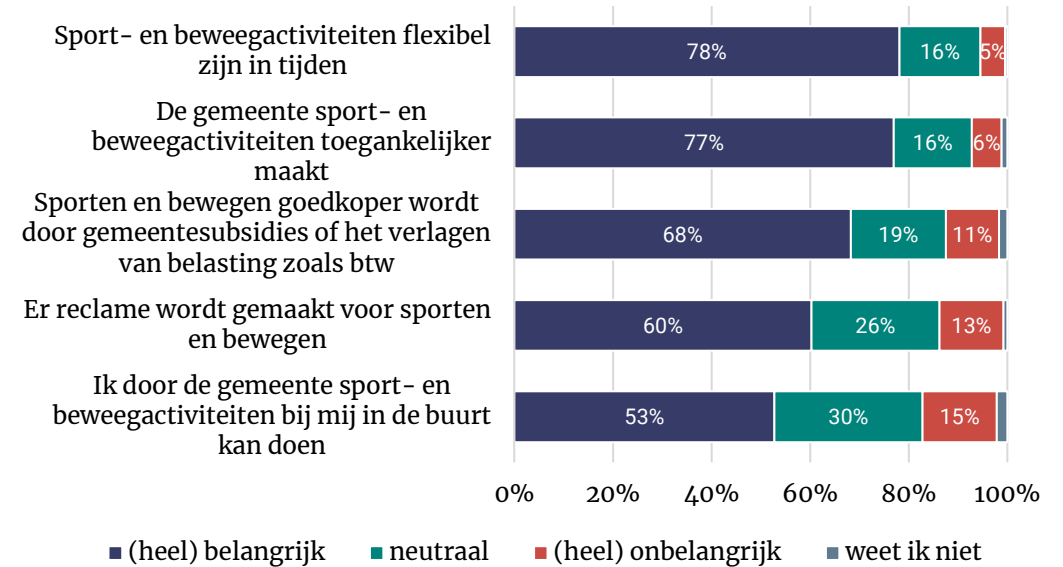
Maatregelen sporten en bewegen

- Nederlanders steunen maatregelen ter bevordering van sporten en bewegen. Acht op de tien vinden het (heel) belangrijk dat sport- en beweegactiviteiten flexibel zijn in tijden en de gemeente sport- en beweegactiviteiten toegankelijker maakt. Zeven op de tien vinden het (heel) belangrijk dat sporten en bewegen goedkoper wordt door gemeente subsidies of het verlagen van belasting zoals btw.
- Zes op de tien vinden het (heel) belangrijk dat er reclame wordt gemaakt voor sporten en bewegen. De helft vindt het (heel) belangrijk dat zijn door de gemeente sport- en beweegactiviteiten in hun buurt kunnen doen.

Verschillen tussen groepen:

- Mensen die positief stimulerende maatregelen vaker belangrijker vinden stemmen vaker op GroenLinks-PvdA dan op PVV. Zij zijn ook vaker hoogopgeleid.
- Mensen die op PVV en GroenLinks-PvdA stemmen vinden het vaker belangrijk dat sporten en bewegen goedkoper wordt dan mensen die VVD stemmen.

Figuur 3.23 – Hoe belangrijk of onbelangrijk vindt u het dat ...

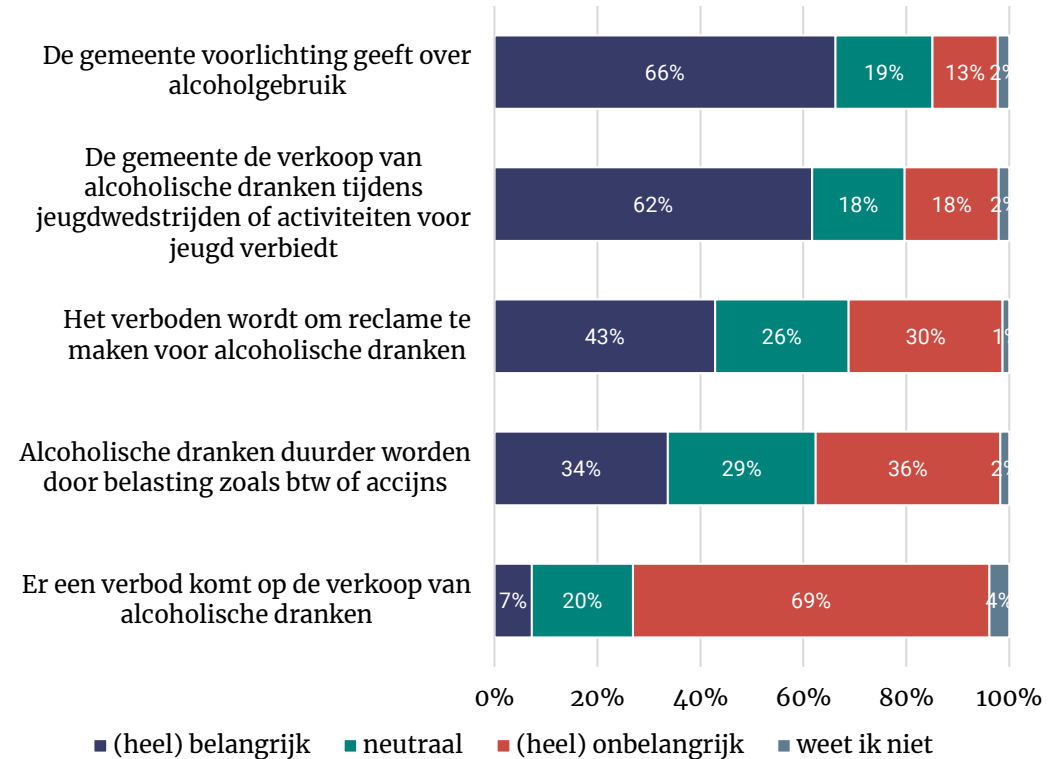
Maatregelen alcoholgebruik

- Twee derde (66%) vindt het (heel) belangrijk dat de gemeente voorlichting geeft over alcoholgebruik.
- Vier op de tien mensen (43%) vinden het (heel) belangrijk dat het verboden wordt om reclame te maken voor alcoholische dranken. Drie op de tien (30%) vinden dit (heel) onbelangrijk.
- Er is minder tot geen steun voor verhogen alcoholprijzen of een alcoholverbod, behalve als het gaat om jongeren. Een klein deel (7%) vindt het (heel) belangrijk dat er een verbod op de verkoop van alcoholische dranken komt. Zeven op de tien Nederlanders steunen dit niet. Tegelijk vinden zes op de tien (62%) het (heel) belangrijk dat de gemeente de verkoop van alcoholische dranken tijdens jeugdwedstrijden of activiteiten voor jeugd verbiedt.

Verschillen tussen groepen:

- De mensen die maatregelen rondom alcohol vaker belangrijker vinden stemmen vaker GroenLinks-PvdA dan PVV, VVD of NSC en zijn vaker hoogopgeleid.

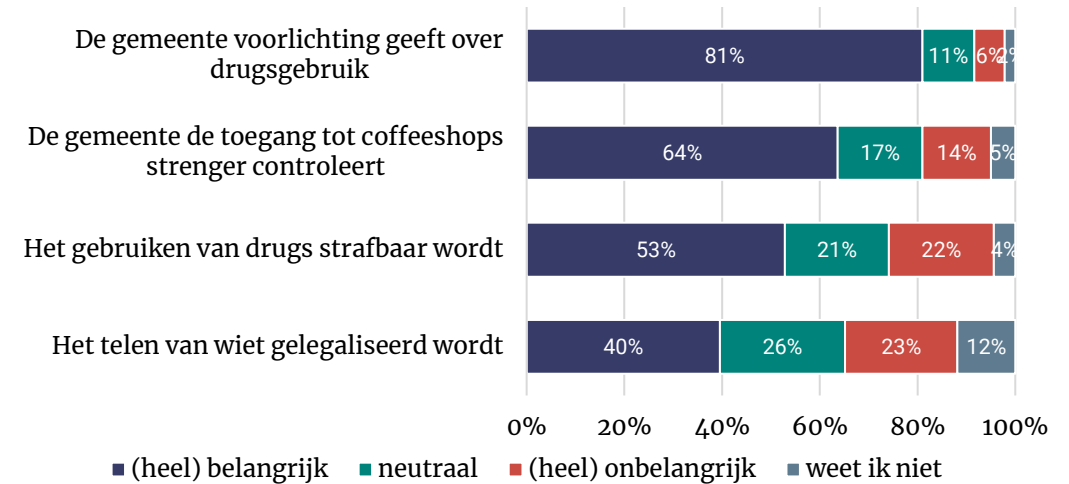
Figuur 3.24 – Hoe belangrijk of onbelangrijk vindt u het dat ...

Maatregelen drugsgebruik

- Acht op de tien Nederlanders (81%) vinden het belangrijk dat de gemeente voorlichting geeft over drugsgebruik. Circa twee derde vindt het (heel) belangrijk dat de gemeente de toegang tot coffeeshops strenger controleert.
- Er is relatief veel steun voor maatregelen rondom drugsgebruik, bovendien mogen deze maatregelen dwingender van aard zijn. De helft van de Nederlanders vindt het (heel) belangrijk dat het gebruiken van drugs strafbaar wordt. Een op de vijf (22%) vindt dit (heel) onbelangrijk en een even groot deel (21%) staat hier neutraal in.
- Ook lijken Nederlanders duidelijkheid te willen in de regelgeving rond softdrugs: per saldo zijn meer Nederlanders vóór legaliseren van het telen van wiet, dan zij die daar tegen zijn. Vooral in stedelijke gebieden, waar gemiddeld genomen vaker coffeeshops te vinden zijn.
- Vier op de tien vinden het (heel) belangrijk dat het telen van wiet gelegaliseerd wordt. Een kwart (23%) vindt dit (heel) onbelangrijk en een even groot deel (26%) staat hier neutraal in.

Figuur 3.25 – Hoe belangrijk of onbelangrijk vindt u het dat ...

Verschillen tussen groepen:

- Mensen die in zeer stedelijk gebied wonen vinden maatregelen minder belangrijk. Zij zijn juist vaker voor het legaliseren van het telen van wiet.
- Mensen die deze maatregelen belangrijk vinden zijn lager en middelbaar opgeleid en wonen in het oosten en zuiden van het land.

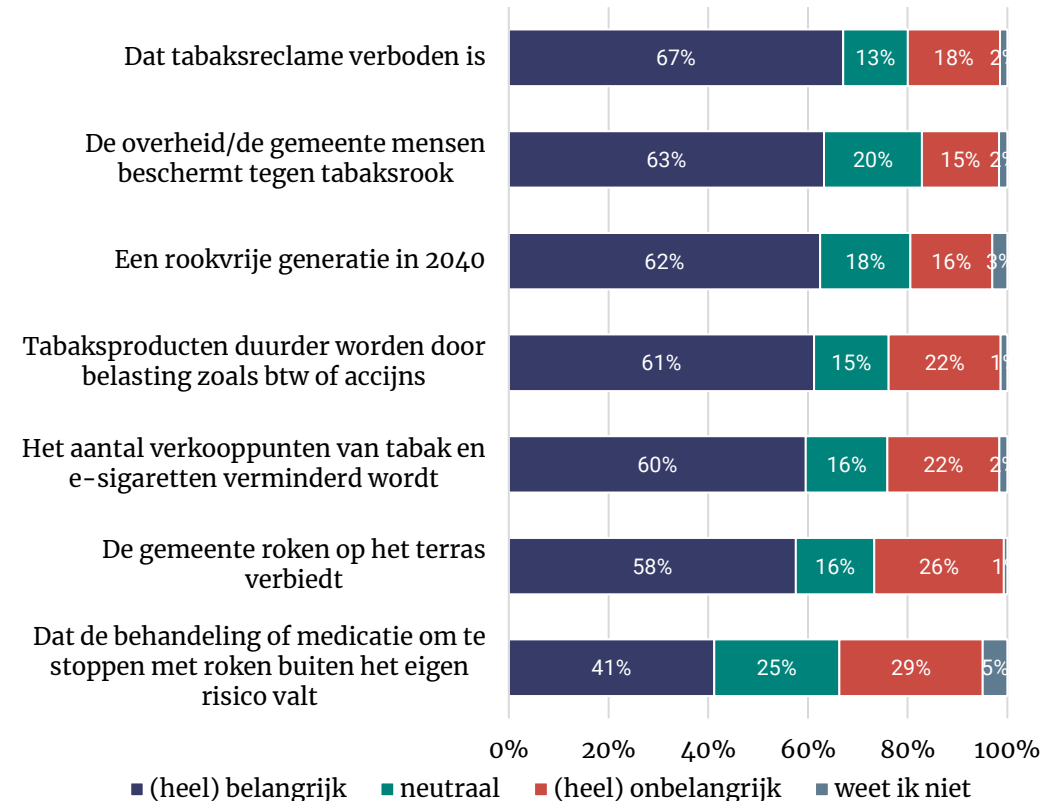
Maatregelen roken

- Veel steun voor maatregelen tegen roken, ook meer dwingende maatregelen.
- Twee derde (67%) van de mensen vinden het (heel) belangrijk dat tabaksreclame verboden is. Daarnaast vinden zes op de tien Nederlanders het (heel) belangrijk dat de overheid/ de gemeente mensen beschermt tegen tabaksrook (63%), er een rookvrije generatie is in 2040 (62%), tabaksproducten duurder worden door belasting zoals btw of accijns (61%), het aantal verkooppunten van tabak en e-sigaretten verminderd wordt (60%) en de gemeente roken op het terras verbiedt (58%).
- Iets minder steun is er om de behandeling om medicatie om te stoppen met roken buiten het eigen risico valt. Per saldo vinden meer mensen (41%) dit wel (heel) belangrijk dan het deel dat dit (heel) onbelangrijk vindt (29%).

Verschillen tussen groepen:

- Mensen die maatregelen rondom roken minder belangrijk vinden zijn vaker PVV-stemmers en vaker lager- en middelbaar opgeleid.
- Mensen die deze maatregelen belangrijker vinden zijn vaker GroenLinks-PvdA-stemmers en vaker hoogopgeleid.

Figuur 3.26 – Hoe belangrijk of onbelangrijk vindt u het dat ...

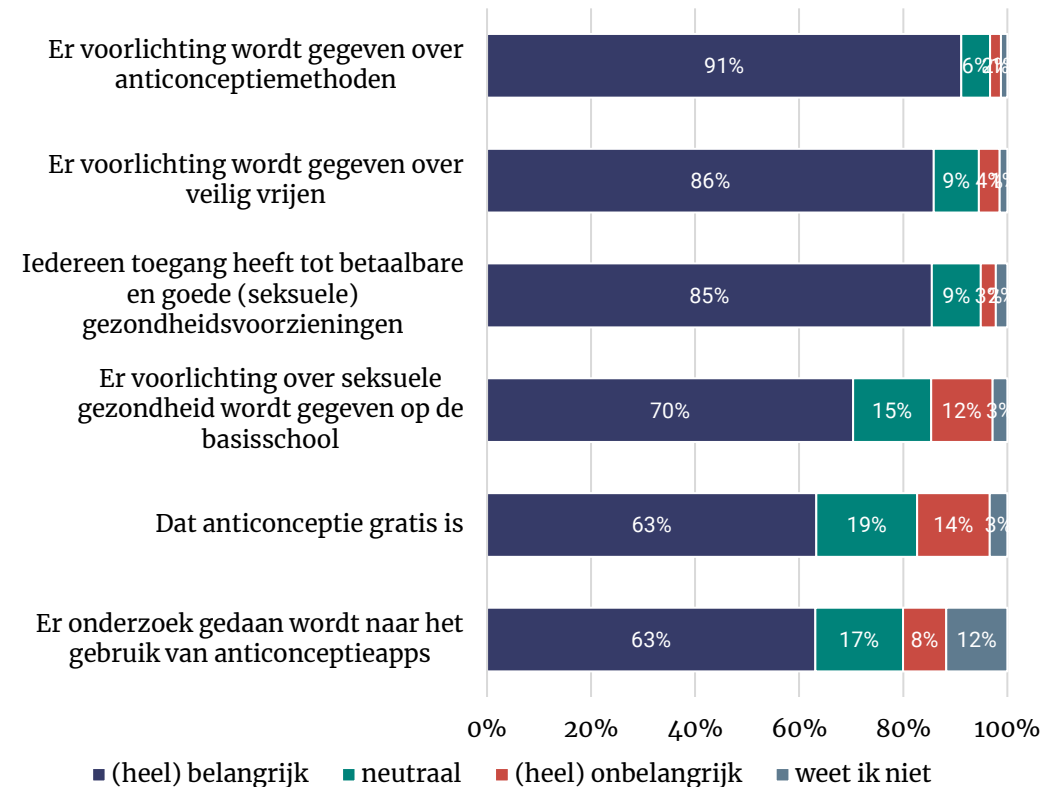
Maatregelen seksuele gezondheid

- Relatief veel steun voor maatregelen voor seksuele gezondheid.
- Zeer grote meerderheid vindt het (heel) belangrijk dat er voorlichting wordt gegeven over anticonceptiemethoden (91%), er voorlichting gegeven wordt over veilig vrijen (86%) en iedereen toegang heeft tot betaalbare en goede (seksuele) gezondheidsvoorzieningen.
- Een ruime meerderheid vindt het (heel) belangrijk dat er voorlichting over seksuele gezondheid wordt gegeven op de basisschool. Een op de acht vindt dit (heel) onbelangrijk.
- Zes op de tien Nederlanders (63%) vinden het (heel) belangrijk dat anticonceptie gratis is. Ongeveer een op de zeven vindt dit (heel) onbelangrijk (14%). Ook vinden zes op de tien het (heel) belangrijk dat er onderzoek gedaan wordt naar het gebruik van anticonceptieapps.

Verschillen tussen groepen:

- In het algemeen vinden vrouwen de maatregelen rondom seksuele gezondheid belangrijker dan mannen.

Figuur 3.27 – Hoe belangrijk of onbelangrijk vindt u het dat ...

Ipsos I&O Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00

E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

Ipsos I&O Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl

Amstelveenseweg 760
1081 JK Amsterdam